

Interesul manifestat de noul curent istoriografic față de faptele de viață privată este susținut din ce în ce mai mult și de anumite forme de cercetare muzeografică (expoziții, cataloage etc). Greutatea cu care poate fi cunoscută o societate iliterată, ca cea țărănească, menționată în cronică și documente doar atunci când participa la “evenimente” publice (de regulă, când se răzvrătea sau își achita dările) și foarte rar când își “trăia” viața “proprie”, poate fi redusă și prin analiza creațiilor materiale și spirituale (instrumentar agricol, obiecte de mobilier, obiecte de uz casnic, obiceiuri, credințe etc.) ale acesteia.

Consecvent cu preocupările sale de a “scoate” din “colbul” trecutului lumea de altădată a satului românesc, cercetătorul Barbu Ștefănescu vine de astă dată cu o lucrare ce încununează activitatea domniei sale (de peste 25 de ani) în slujba muzeografiei românești. Eforturile depuse până acum de a cerceta “enigmatică” lume rurală, apelând la orice mijloace prin care “tăcuta” lume țărănească se putea exprima (de la însemnări pe cărți de cult, documente de arhivă și până la cercetări de teren) sunt întregite de astă dată cu informații despre obiecte de strictă necesitate pentru viața de zi cu zi a omului de rând, din trecutul nu prea îndepărtat.

Prin modul cum este gândită și structurată cartea *Mobilier țăărănesc din Crișana*, în care apar prezentate sub formă de catalog piesele de mobilier din colecția Muzeului Țării Crișurilor, acestea se constituie într-un adevărat “corpus” de documente despre viața și activitatea țărănilor din Crișana. Piesele de mobilier, ce în ultimă instanță constituie un important element al civilizației umane, sunt principalul “suport” al derulării vieții familiale (masa, patul, scaunele, blidarele, cuierul, lăzile de zestre etc.) îndeplinind atât “roluri” funcționale cât și spirituale. Obiectele de mobilier, oricât de mari sau minuscule ar fi, poartă cu ele peste veacuri “amprenta” celui ce le-a făcut sau folosit. Înclinația spre frumos, dată de “solemnitatea” decorului, ingeniozitatea și simplitatea gândirii țărănești, puse în evidență de “adaptările” tehnice la care se recurgea, locul și “mediul” de folosință, “trădat” de urmele de uzură și multe altele, sunt informații extrem de prețioase pentru viața privată a omului de odinioară, pe care aproape orice obiect le “poartă” în timp.

Cartea debutează cu o lungă introducere în care autorul prezintă pe mai multe puncte și subpuncte caracteristicile mobilierului țărănesc din Țara Crișurilor, locul mobilierului în interiorul țărănesc, importanța studierii acestuia, preponderența anumitor tipuri de mobilier, specializarea în confecționarea pieselor

de mobilier, unitatea stilistică, componența colecției de mobilier a muzeului etc.

Un loc însemnat în această expunere introductivă a autorului îl ocupă metodologia de lucru – extrem de importantă în astfel de demersuri – în care este prezentată, pe puncte, în mod detaliat fișa de catalog, fișa ce “reunește” de fapt parametrii de identificare a oricărei piese. Detalierea fișei de catalog și prezentarea parametrilor de identificare până la enumerarea principalelor aspecte pe care trebuie să le cuprindă, este un act de mare acribie științifică prin care autorul dovedește că stăpânește cu desăvârșire problematica în cauză. Mai mult, prezentând la fiecare parametru de identificare, principalele caracteristici prin care sunt puse în evidență piesele de mobilier din Crișana, autorul reușește să pună în lumină anumite “instantanee” ale modului de viață țărănesc și să întregească imaginea pe care și-o poate face cititorul de rând despre aceste obiecte de mobilier, extrem de simple la prima vedere.

La fel, modul de ordonare a materialului în cadrul catalogului este făcut cu multă acuratețe științifică. Alegerea criteriilor de ordonare după tehnici de confecționare (mobilier de dulgherie, mobilier de tâmplărie), după rolul funcțional (mobilier de odihnă, mobilier pentru servit masa, mobilier pentru depozitare), după tipul morfologic și zona etnografică de proveniență (Crișul Alb, Crișul Negru, Crișul Repede, Valca Barcăului și Valea Crasnei) întregește și mai mult imaginea pe care și-o poate face cititorul despre piesele de mobilier țărănesc din Țara Crișurilor.

Prezentarea fiecărui obiect în parte în funcție de fișa de catalog, dublată de imaginea obiectului, face ca obiectele de mobilier prezentate în acest catalog să se constituie în adevărați “mesageri” ai vieții de familie a lumii țărănești de odinioară.

O carte care poate fi de folos atât specialistului, prin informație și modul de abordare a problemei, cât și cititorului de rând, care prin simpla ei lectură poate să intre în “contact” cu obiecte ce de regulă stau în rafturile întunecoase ale depozitelor muzeale și să “cunoască” mai bine o lume a cărui comportament devine, pe zi ce trece, mai greu de înțeles de cei ce trăiesc în zilele noastre.

În concluzie, prin modul cum a fost concepută și întocmită, această lucrare poate fi considerată drept una de referință pentru cei ce se încumetă să abordeze un astfel de domeniu.

IOAN GOMAN